

Bízva bízzál

SZÉCSI NOÉMI

Újabb szürke, hánytató reggel.

Pedig ahogy kinyitotta szemét, még percekig súlytalannak érezte a testét és a feje is kellemesen üres volt. Ilyenkor negyedóránként, tízpercenként lopakodott rá az ólomsúly, egyre inkább meggörbült a gerince, előreestek a vállai.

De még csak nyolc óra múlt, egyelőre csak motoszkált a gyomrában az émelygés, ahogyan a konyhapultra gondosan odakészített péksüteményeket szemlélte. Az egyik croissant-t mutatóujjával bökte meg. Finom roppanás kíséretében gazdag, vajjas illat szabadult fel a szinte még meleg kifliből – az édes ízt utálta reggelire. A múlt hónapban nyílt francia pékség egyelőre még a kisváros szenzációja maradt.

Az asztalon friss kávé, narancslé, de a gondoskodást is meg lehet unni. Az első cigi előtt amúgy sem tudott lenyelni egy falatot sem.

Kilépett a verandára, hogy rágyújthasson. Némely reggeleken szinte diadalmas látvány volt a veranda oszlopait beborító vadszőlőn túl burjánzó virágoskert, de a borult, fehér égből érkező fény nem vonta dicsfénybe a szeptemberi rothadást. Egy hónap, és ami nem virágzott el, az elfagy. Nézegette a szerteszt gyűlő avart, majd néhány szippantás után elindult az újságért.

Pedig már nem is ott olvasta a híreket, a tárcákhoz pedig türelme sem volt, de nem engedte az előfizetést lemondani, annyira a reggelhez tartozott az L-alakú verandán a fogyatkozó cigarettával végighaladni, leszaladni a repedezett kőlépcsőn, végig az egyenetlen betonlapokon a kapubejáróig,

majd, mielőtt ráfordítja a zárat és a kulcsot a villanyóra szekrényébe teszi, ráérősen kinézni az utcára.

Ez utóbbit máris megbánta.

A szemben lévő ház elé autóval beálló napszemüveges, pólóján rikító feliratot viselő férfi intett, és felé tartott.

– Pajti, szevasz. Mi van veled. Rég láttalak.

Laci, a szomszéd gyerek. Harminc éve, ínséges nyarakon vele lehetett játszani. Ha már beleőrült a scifik és kalandregények olvasásába, Lacihoz legalább tudott szólni, nem kellett az egész nyarat szótlánul tölteni.

– Itthon vagytok a családdal? – kérdezte a finoman tokásodó, torzuló arcú férfi. – Asszony, gyerekek?

– Még alszanak – felelte rövid megfontolás után. Mi köze hozzá.

– Én korán keltem. Apámékat viszem a természetgyógyászhoz. Édesanyád?

– A korához képest jól van – felelte, ahogy még álmos fejével lassan rátalált a beszélgetés elvárt fordulataira. Ő is szeretett volna kérdezni valamit.

– Te hol is dolgozol?

– Tudod. – Laci a pólón lévő logóra mutatott. – Multi, de emberségesek. Előléptetés, jó fizu. Te meg?

– Azt folytatom, ami apámtól rám maradt. Nézz oda – kapaszkodott bele abba, hogy szemben mozgás mutatkozott. – Anyukád már nyitja a kaput.

A választási szórólapot négybe hasította, mielőtt az anyja megtalálja, és mondatokat talál belőle idézni. A napilap éppen olyan szemfájdítóan érdektelen volt, mint mindig. Külpolitikával alig foglalkoztak, a leleplezések őt mindig untatták, a véleményrovat első bekezdéséből az írás teljes tartalmát sejtette. A kultúrához lapozott, de ahogy szokta, a recenzióknak csak az utolsó bekezdését olvasta el: „A nyelvi csemegének is beillő kötet, csavaros fordulatainak hála, az év irodalmi hozamának legkiemelkedőbb darabja, értékét az is növeli, hogy bravúrosan használja a *Künstlerroman* kulturális kódjait. A szerző egy stílusbravúrral erősítette meg pozícióját a kortárs magyar kánonban.”

Az utolsó szó ebben a szöveggörnyezetben mindig úgy hatott rá, mint valami gyomros. Becsukta, majd összetekerte a lapot, és leütött vele egy fáradtan ódögő őszi legyet. Az újságot ott is hagyta a szőlőstál mellett, a kecskelábas verandaasztalon.

Hűlő kávént öntött a bögrébe, tányérra tette az alig kívánt reggelit, mert nem lett volna türelme a fényesen tiszta konyha fehér falait bámulva enni. Mostanra a torkában dobogott a szíve. Minden reggel szinte remegett a keze, amikor beírta a postafiókhoz tartozó jelszót. Néha a beidegződés hatalma miatt az előzőt írta be, és akkor a rendszer még másodpercekig késleltette a szembesülést. Olyankor meg kellett állnia, hogy rázogassa kicsit a kezét, mert a feszültségtől be szokott görcsölni.

– ...mert a véleménye, nagyon fontos számomra a véleménye – ezt mondta ő, májusban az író-olvasó találkozó után.

– Persze, természetesen – felelte az ötvenes, éles tekintetű férfi, de fél szemmel a vonatok indulási tábláját figyelte. Hatra tették a programot, hogy a vendég még kényelmesen elérje a fél kilences intercity-t.

– Ha kell, ki is nyomtatom, fásasztó monitorról olvasni.

– Persze. Tessék csak. Úgy jobban szeretem – felelte a férfi, de akkor már az intercity szignálja bimbamozott és elnyomta mindkettőjük búcsúszavait.

Manner, a fővárosi író estjére a szokottnál nagyobb közönség jött el, pár diák is, nemcsak nyugdíjasok. Az író nagy kedvvel beszélt magáról, a végén bizalma jeléül felolvasott a most készülő regényből, erről aztán a megyei lap is írt, első sorban ült a fogát piszkáló tudósító. A küldetéses könyvtárosnak sikerült iderángatni.

Az igazat megvallva az író ő választotta, és csak azért hívta meg, hogy rászózhassa a kéziratot. Ez persze túlzás, hiszen akarta azt is, hogy csak neki meséljen anekdotákat a kollégái viselt dolgairól, vagy hallhassa, miként olvassa fel a saját hangján azokat a műgonddal kimunkált, mindig jó mondatokat, de leginkább a maga érdekében kívánt hozzá kissé közelebb kerülni.

Amíg tőlük függ az estjük kimenetele, még a legnagyobb irodalmi celebritások is megtűrik maguk mellett a rendezvény szervezőjét, ha csak egy vidéki író is. Figyelnek a szavára, tisztelettel kezelik. Aztán beszállnak vagy felszállnak, és többé már az e-mailekre sem válaszolnak. Nem tudta, hogyan lehet ezt a véletlenségből rávetülő figyelmet kisajátítani, meghosszabbítani.

Hogyan mondja el neki, hogy amin az utóbbi években dolgozott, az egészen sajtószerű, és ezért mindeddig egyedülálló a magyar irodalomban? Hiszen már attól is nevetnie kellett, ha mindezt magában mondta ki. Nem mondta el neki. Alázatosan megkérte, hogy „nézzen bele” a kéziratba.

Visszatekintve, mintha nem is csinált volna az utóbbi években semmit. Utólag közepszerű, visszhangtalan folyóiratközlések, obskúrus magánkiadóknál megjelent füzetecskék, a teljes jelentéktelenség évtizede, bár egy időben, még a gyerekek születését megelőzően ha a „fiatal magyar irodalomról” beszéltek, úgy érezte, hogy azok vagyunk mi.

De az a csapat már az árok szélén hagyta őt, aki minden írást egy olyan mély kútba dobott be, hogy hiába fülelt, nem hallott a becsapódásból semmit. Nincs fenéke, nincs benne víz, ő süket? Még akkor is ezen őrlődött, amikor a nagyteljesítményű céges nyomtató másodpercenként köpte a mű lapjait. Nem merte ajánlva feladni, nehogy az író miatta kényszerüljön a postára fáradni, kár valakit egy hosszú kézirat olvasása előtt ilyesmivel hergelni. Az elsőbbségi is megteszi, és valóban, két nap múlva biztató neszt vélt a kút mélyéről hallani:

Köszönöm. A kézirat már az éjjeliszekrényemen van.

Üdv.

Manner

Egy napig töprengett, majd többszöri törlés és átírás után a következőket írta:

Ó, milyen megtisztelő. Az ön éjjeliszekrénye a legjobb hely, ahol egy kézirat csak lehet.

És még ömlengett egy kicsit. Éppen csak azt nem írta oda, hogy bárcsak én is ott lehetnék. Azt remélte, kap egy kurta választ, sőt, titokban úgy képzelte el, hogy egy napon belül jönnek a legfelsőbb szférákat megnyitó lelkes szavak, de ezután már nem érkezett semmi.

Csak június elején egy kétmondatos üzenet.

Ne haragudjon, nyakamon a könyvhét, a legújabb kötetem miatt rám szakadó tennivalók. Nyáron fogok a kéziratával foglalkozni.

Ez a válasz egyébként hónapokra megnyugtatta volna, ha pár nap múlva nem fut össze Gellerrel. Egyébként is megkeseredett benne a könyvhét élménye, amióta nem csupán az új termés olvasójaként, hősei rajongójaként akart benne részt venni. Szombaton a Vörösmarty téren messziről meglátta Mannert, ahogy aláír a napernyős műanyag asztala előtt szép kis sorban kanyargóknak, de rövid vívódás után letett róla, hogy saját létezésére emlékeztesse. Ne gondolja azt, hogy nyaggatja. Hiszen nem felejtette el a kéziratot, és ha ő most még oda is lépne hozzá egy dedikálendő kötetel, ez a múltkori éjjeliszekrényes levéllel együtt az elviselhetetlenségig fokozná saját megalázkodásának érzését.

Az egyetemre jártak együtt, Geller be is fejezte, a fővárosban maradt. A nagy, kedélyes haverság a távolsággal felszívódott, csak az utóbbi időkben vette fel újra a kapcsolatot, mert észrevette, hogy a napilapba Geller írja a magyar szerzőkről a recenziókat. Egész segítőkésznek mutatkozott. Láthatatlanban megmondta a kéziratról, hogy ilyen műfajt, ilyen terjedelmet a folyóiratok nem fognak közölni.

– Manner mellett szedtem a tálból a minap egy nagy könyvheti íróetetésen, és utána kérdezősködött. – Geller mosolygott.

A mondattól kicsit otthonosabban érezte magát a budapesti romkocsmában, ahol Geller nem csak a pincéretet, de a közönséget is személyesen ismerte. Tartott még a buli a Vörösmarty téren, ő akart eljönni. Akikkel régen együtt kezdett, műanyag pohárba töltött borral a kezükben

csapkodták egymás vállát, játszották az irodalmi nagymenőt, az ő köszönését nem fogadta senki. Ugyan miért tennék, ők is csak emberek.

– Beszéltünk rólad egy pár mondatot. A kéziratodról. Mi is itt a sztori?

– Ja, hiszen te nem olvastad...

Geller egy szóval sem mondta, hogy tényleg nem, de feszít a vágy, ugye, holnap átdobod, hanem megkérdezte újra:

– Szóval miről szól?

– Az élet értelméről.

Nevettek egy kicsit, ő lehúzta a korsó alján maradt sört, és csak ezután szólalt meg Geller megint:

– Manner azt mondta, hogy beleolvastott, de attól fél, hogy a cselekmény az epigonizmus alakzatait hozza játékba. Kérdezte, hogy mit tudok rólad, milyen súlyú figura vagy. Érdemes-e továbbolvasni.

– És te mit mondtál?

– Mit mondtam volna, bazmeg. Szerinted?

Ezen is nevetni kellett, de ezúttal már utálattal nézte a körülöttük fesztelenül zsvajgókat.

Ettől kezdve fájt jobban a válasz elmaradása. Amúgy sem tudott másra gondolni. Pedig ma sem jött Mannertől semmi. A spamek mappáját is ellenőrizte, de csak diszkógömböt meg péniszhosszabbítást kínáltak, de ami neki kellett, írói elismerést, még átverés formájában sem.

– Epigonisztikus alakzatok – A fejében Manner azon az éneklő, kioktató hangon mondta ezt, mint azokon az irodalmi esteken, ahol nemcsak a közönség szédült meg az író csillogó, pallérozott elméjének villanásaitól, hanem a saját hatásától ő maga is.

– Szervetlen elbeszélői sémák erőszakos mozgatása – folytatta a fejében élő Manner fölényes pillogásokkal. Rögeszmeként elszabadult, pedig a maga valóságában nem adott okot bizalmatlanságra. Bár ötödik hónapja nem válaszol. De ma egészen biztosan fog írni.

Azzal kínozza magát tovább, hogy belépett ebankszámlájába, az utalásokra kattintott, és az „állandó partnerként” elmentett számlaszámot hívta elő. A közlemény rovatba sietősen begépelte, hogy „Látod, húsom, már elseje előtt elküldöm, hogy másodikán a telefonba ne visítsál azért, mert a te gyerekeidnek a tartásdíját nem fizeti az apjuk.” Annyira belefeledkezett az indulatba, hogy összerezett, amikor telefonja csörgése friss posta érkezését jelezte. A szívverése hirtelen felgyorsult. Félbehagyta a tranzakciót, mert az agyában elpattant volna egy ér, ha nem nézheti meg, ki írt.

De csak a legutóbbi könyvét még évekkkel ezelőtt megjelentető kiadó kérte, hogy minél hamarabb vigye el a maradék köteteket, mert csődöt jelentettek, és a bérelt raktárt késedelem nélkül ki kell üríteni. Újra belépett a bank oldalára, de most gyorsan kitörölte a közleményt, és csak utána erősítette meg az utalást. Aztán visszatért a cég könyvelésének

ellenőrzéséhez.

Az ajtót hallotta csapódni. A veranda felől nyíló, külön bejáratú szobák utoljára huszonöt éve okoztak örömet. Aztán megszokás, végül gyötrelmem lett abból, hogy még mindig, megint újra a szülői házban él. Az anyja jött valami ürüggyel, nyíltan nem merte asztalhoz parancsolni. Félt, hogy a fia már megint felcsattan. De csak délután fél kettőig tudott ettől félni.

– Mi ez a szag?

– Milyen szag? – nézett fel a monitor bámulásából mímelte értetlenséggel.

– Közelebb vagy már a negyvenhez, mint a harminchoz. Kisfiam...

Ezért ne gyere be a szobámba, ne paskold a párnát, ne nyiss ablakot, ne tégy szemrehányást, akarta mondani, de ehhez energia kellett volna, harci vágy, és ilyesmit nem érzett. Szinte soha.

– Amikor a postáról jöttem haza, akkor állt ki a ház elől a szomszéd Laci. Tőled hallja, hogy itt vannak az unokáim. Bólogattam, mert nem akartalak meghazudtolni – mondta vádló hangon, és a fia tekintetét kereste. – Ugye nem hiszed azt, hogy itt vannak? Ettől – mondta a levegőbe szimatolva és ment ablakot nyitni. Valódi aggodalom vagy mesterkéltséget önsajnálattal van a tekintetében? Szeretett volna hangosan nevetni.

Tavaly nyáron egy hétre Londonba utazott, magában úgy emlegette: tanulmányútra. Indulás előtt két-három nappal az anyja a legkedvesebb hangján szólt hozzá vacsora alatt, azt kérdezte, nem gondolta-e meg magát, biztosan egyedül akar-e menni. Mert az utolsó pillanatban is lehet foglalni repülőjegyet, és ne aggódjon, nem akar még abban a szállodában sem lakni. Ám az utazás mit sem ér, ha nem lehet az élményeket megosztani.

Mit akarsz tőlem, hogy az anyámmal nyaraljak, az tenné fel az i-re a pontot, ezt a mondatot aznap többször is elmantrázta magában, de aztán mégis képtelen volt kimondani. De igent sem mondott rá, így az anyja nem merte tovább erőltetni.

Hét nap múlva meg azt volt nehéz kimondani, hogy valóságos katasztrófa, halálközeli élmény volt Londonban egyedül bolyongani. A nap talán ha egyszer sütött, akkor is éppen a British Museumban töltötte a délelőttöt, az ég éppen ilyen fehér volt, mint ma, már amikor éppen nem esett az eső. Megállt a keresett épületek előtt, és magában tekerte mindazt, ami eszébe jutott.

Akiket én leírtam, nem ilyenek, kapkodta a tekintetét az utcán, de éppen úgy akartam, próbálta magát nyugtatni. Egyedül a szállodában, egyedül a kisvendéglők teraszán, egyedül a pubokban, egyedül a képtárakban. És sokba is került, pedig a kozmikus magányt olcsóbban is meg lehetett volna tapasztalni.

De nyáron mégsem ez volt a legrosszabb. Hanem amikor Geller kitalálta,

hogy itt akar éjszakázni.

Augusztus 20-a után telefonált, hogy alhat-e valahol egy félreeső sarokban, a hálózsákjában. Hogyne, ez egy hatszobás ház, amelyben két ember lakik, zugnál többre is lehet számítani. A szomszéd település írotáborában tartott előadást a legújabb magyar irodalomról, és a közönség kérdései után még cicázott kicsit az irodalmi groupie-kkal, de egyik faházban sem tudtak neki helyet szorítani.

Azt megelőzően is poharazgatott már, amikor este tizenegykor elhozta kocsival a táborból, és utána persze elkezdtek együtt is inni a verandán a kecskelábas asztal mellett. Feltámasztotta lógó fejét, úgy kezdte mondani:

– Olvastam a kéziratot...

– Na.

– ...és van egy rossz meg egy jó hírem. Melyiket mondjam előbb?

– A rosszat.

– Nem tetszett. A jó hír pedig: imádtam! – mondta összeakadó szemekkel. – Amikor éppen nem a cikit karcolja, akkor zseniális, baszki. Te, én kritikusként ismerem annyira a kortárs magyar irodalmat, hogy azt mondjam: te egy önálló világgal rendelkező szuverén alkotó vagy.

– Az is valami – mondta, és ettől már ő is tempósabban tudott inni. Dögölj meg, gondolta utána akárhányszor az incidens az eszébe jutott, mit tudod te, dogmatikus fasz, hogy ez mi.

A verandán állva kinyújtóztatta a délután felé egyre merevülő tagjait. Az ellobbant gyufát a virágágyásba dobta. A levegőben a közelgő eső szagát lehetett érezni, és benne sóvárgás ébredt a megnyugtató kopogás után, szeretett úgy dolgozni, hogy odakinn esik. A fejét a hideg kőoszlopnak nyomta, mintha csak azt a sebet hútené, ami az életét széteszi. A létét egyszerű belátni, mégsem lehet tőle megszabadulni.

Az anyja a konyhaajtóban állt karba tett kézzel, háta mögül faszirtszag áradt.

– Emici, meglátod, kilyukad a gyomrod, ha ebéd helyett csak a cigit tudod szívni.

A zsebében csöngetett egyet a mobiltelefon, mint olyankor, amikor a postaládába új levél érkezik.

